

Kartaa daandii (Roadmap)

MAATII IJOOLLEE QAAMA MIIDHAMOO TA'AN QABANIIF, UMURII 3-21 IMALA DAANDII KEESSANIIF QOPHAA'UU

- Odeeffannoo barbaachisaa imala keessaniif isin barbaachisuu danda'u argachuuf mallattoolee kanneen cuqaasaa.

Geessituu (Link) yeroo dhiyootti dhufu!

Kutaa 6-8

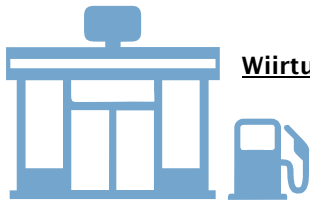
Kutaaleen (districts) manneen barnootaa, barattoota barnoota isaanii addaan kutuuf saaxilamoo ta'aniif, imaammata gorsa ogummaa mana barumsichaa irratti hundaa'uun karoora milkaa'inaa qopheessuu qabu.

Kutaa 9ffaa

Kutaaleen (districts) manneen barnootaa kanneen raawwachu qabu:

- barattoota kutaa 9 hanga 12 seenan maraaf karoora eebbaa qopheessuu fi kunuunsuu ykn eeguu
- waggaa waggaan barataan tokko dippiloomaa mana barumsaa sadarkaa lammaffaa argachuuf ulaagaa guutuu dhabuuf akka saaxilame maatii beeksisuu

Wiirtuu tajaajilaa 2

Waggaa 17

Kutaan mana barumsaa yeroo mucaan keessan umuriin isaa waggaa 18 ga'u waa'ee mirgoota dabarsuu mucichaa sinii fi mucaa keessan beeksisuu qaba

Mucaan keessan galma (destination) mana barumsaa sadarkaa lammaffaa gaheera

Kutaaleen manneen barumsaa cuunfaa hujjeeffamaa (performance) dhiyeessuu qabu

1

2

3

4

5

6

7

8

Kutaalee Keejii duraa-5

Abdii fi abjuuwwan qabdan yaaduuf gonkumaa fagoo miti mucaa keessan; odeeffannoo dabalataaf kartaa daandii (Roadmap) dursa daa'imummaa ilaalaa.

Dhiyeenyatti Waggaa 14 kan guutu

Kutaaleen manneen barnootaa yoo barbaachisaa ta'e, Karoora Ce'umsaa yeroo barataan umuriin isaa waggaa 14 ykn isaa gadi jirutti hojiirra oolu IEP keessatti uumuu qabu. Jiraattonni Ohio qaama miidhamtoota ta'an tajaajila deebisanii dhaabuu ogummaaf gara [Carraawwan kan Ohioans](#). Qaama miidhamummaatti iyyachuuf ulaagaa ni guutu

Wiirtuu tajaajilaa 1

Umurii waggaa 16

Yoo mucaan keessan tajaajilota county board kan qaama miidhamummaa guddinaa argachaa jira ta'e, yeroo kanatti ulaagaa guutuu danda'uun isaa ni gammagamama.

Umurii waggaa 18

Barataan filannoowwan seeraa fi barnootaa murtaa'oo kanneen yeroo duraa maatiin gochaa turan, kan akka IEP isaanii raggaasisuu gochuuf mirgaa fi itti gaafatamummaa qaba.

Waggaa 22

Kana booda namoonni dhuunfaa Seera Barnoota Qaama Miidhamtoota ykn Individuals with Disabilities Education Act (IDEA) Ohio keessatti argamuun barnoota mootummaa bilisaa ykn free appropriate public education (FAPE) argachuuf ulaagaa hin guutan.

Kartaa daandii (Roadmap)

MAATII IJOLLEE QAAMA MIIDHAMOO TA'AN
QABANIIF, UMURII 3-21

IMALA DAANDII KEESSANIIF QOPHAA'UU

SHAANXAADHAAF QARQABNI NI BARBAACHISA

Akkuma imala gaarii kamiyyuu, karoora baasuun karaa irratti waan barbaadde caalaa akka hojjetu si gargaaruu fi imala sanatti akka gammaddu si gargaaruu danda'a. "Borsaan Ce'umsaa" keessan marsariitiwwan, qabeenyaafi meeshaalee isinii fi daa'imni keessan jireenya mana barumsaa sadarkaa lammaffaa boodaaf akka qophaa'an gargaaran hedduu qaba. Imala ce'umsaa keessaniif yeroo qophooftan, boorsaa keessanii fi Kaartaa Daandii Ce'umsaa kana fayyadamuun karaa keessan akka akeektaniif isin gargaara. Kaartaa daandii Ce'umsaa kana hordofuudhaan, daa'imni keessan mana barumsaa keessaa ba'uu fi gara jireenya sadarkaa lammaffaa boodaatti akka guddatu haala gaariin qophaa'uu qabdu.

- Meeshaan Navegeeshin Ejensii ykn [Agency Navigation Tool](#) - Meeshaan Navegeeshinii Ejensii qabeenya odeeffannoo bu'uura fi waa'ee ejensiwwan ijoo yeroo dargaggeessi tokko gara ga'eessumatti ce'u hirmaachuu danda'an kennuudha. Meeshaan kun dargaggoota, maatii isaanii, manneen barnootaa fi ejensiwwaniif ni fayyada.
- Qajeelfama Bu'uura Walitti Hidhamiinsa Ogummaa Maatii ykn [Career Connections Framework Guide for Parents](#) - Bu'uuri Walitti Hidhamiinsa Ogummaa qajeelfama maatiin mana keessatti walitti dhufeenya ogummaa irratti dhiibbaa uumuu fi ijaaruu gargaarudha.
- Chaartii Koorsiiwwan Jireenyaa ykn [Charting the LifeCourse](#) - Bu'uura Koorsiiwwan Jireenyaa Chaartii gochuun garee meeshaalee qaama miidhamtoota dhuunfaa fi maatiin isaanii, yaada, mul'ata, fi galma qindeessuuf, akkasumas rakkoo furuuf, naanna'uuf, fi deeggarsa leellisuufti fayyadamanii dha.
- Faayidaalee Qaama Miidhamtootaa 101 - Faayidaaleen Qaama Miidhamtootaa 101 meeshaalee fi odeeffannoo waa'ee hojii, uwwisa fayyaa, fi faayidaalee isiniif kenna. Namoonni dhuunfaa hojii fi faayidaan akkamitti akka waliin deemu barachuu danda'u.
- [Karoora Ce'umsa Jalqabaa ykn Early Transition Planning](#) - Maatiinii fi hiriyoanni dursanii waa'ee ga'eessummaa yaaduu yoo jalqaban, dargaggoonni waan fuuldura isaanii jiruuf qophaa'u. Qabeenya, deeggarsa fi gochaalee barattoota dargaggootaa dammaqinaan hirmaachisuun jireenyi ga'eessotaa gammachuu qabu maal fakkaachuu akka danda'u yaaduu jalqabuuf gargaaran argachuuf marsariitii kana ilaalaa.
- [Gorsitoota Maatii](#) - Gorsitoonni Maatii jiraattota Ohio maatiin adeemsa barnoota addaa fi tajaajila mucaa isaaniif kennamu akka hubatan gargaaruu kan argamaniidha. Marsariitii Pirojektii Gorsaa Maatii Ohio Yunivarsiitii Ohio State fi Kutaa Barnootaa Ohio irraa, kaartaa gorsitoota maatii Ohio keessa jiran, viidiyoo fi meeshaalee adeemsa barnoota addaa keessatti hirmaachuu gargaaran, fi qabeenya mana keessatti barachuuf gargaaran ni argattu.
- [Gamtaa Barnoota Daa'imman Qaama Miidhamtoota ta'anii Ohio](#) - Gamtaan Barnoota Daa'imman Qaama Miidhamtoota Ohio (OECD) dhaabbata bu'aaf hin dhaabbanne ta'ee guutuu kutaa biyyattii keessatti kan argamuu yoo ta'u, maatii daa'immanii, daa'imman xixiqqoo, daa'immanii fi dargaggoota qaama miidhamtoota Ohio keessa jiran, barsiisotaa fi dhaabbilee tajaajila isaaniif kennan tajaajiluudha.
- [Gareewwan Deeggarsa Kutaa Barnootaa Ohio](#) - Akka qaama Sirna Deeggarsa Guutummaa Biyyaatti, Gareen Deeggarsa Kutaa biyyatti manneen barnootaa, maatiiwwan, michoota naannoo fi Kutaa Barnootaa waliin ta'uun adeemsa fooyya'iinsaa itti fufiinsa qabuun tumsuun tokkoon tokkoon daa'imman Ohio keessa jiran barnoota qulqullina olaanaa qabu akka argatan mirkaneessuuf hojjeta.
- [Rise Up](#) - Rise Up qajeelfama dargaggoota umrii ce'umsaa irra jiraniifi kana jechuunis warreen umurii waggaa 14 hanga 21. Qajeelfamni kun haalota namoonni dhuunfaa yeroo ga'eessota ta'an keessa darbuu danda'an irratti odeeffannoo gargaaran qaba.
- [STABLE Account](#) - STABLE account herrega investimantii namoota qaama miidhamtoota ulaagaa guutaniif kennamudha. STABLE account sagantaalee faayidaalee ummataa murtaa'oo, kanneen akka Medicaid ykn Galii Nageenya Dabalataa ykn Supplemental Security Income (SSI) irratti ulaagaa guutuu osoo hin dhabin maallaqa akka qusattanii fi investimantii keessatti hirmaachuu isin dandeessisu. Galiin herrega STABLE keessan keessa jiru irraa gibirri galii federaalaa hin kaffalamu, hanga [baasii qaama miidhamummaa ulaagaa guutuu qabu irratti baastanitti](#).
- [Giddugala Hirmaannaa Maatii Guutuu Kutaa Biyyaa ykn Statewide Family Engagement Center](#) - Giddu-galli Hirmaannaa Maatii Guutummaa Kutaa Ohio barattoota, maatii, kunuunsitoota, hoggantoota mana barumsaa, fi michoota hawaasaa milkaa'ina barnootaa barattoota K-12 deeggaruuf hariiroo gaarii waliin uumuuf humna kenna.

GARA KAARTAA DAANDII (ROADMAP)TTI DEEBI'AA

Kartaa daandii (Roadmap)

MAATII IJOOLLEE QAAMA MIIDHAMOO TA'AN
QABANIIF, UMURII 3-21

Mucaan keessan kutaa PK-5 keessa

Jireenya daa'ima keessaniif waan abdattan yaaduu fi irratti haasa'uu jalqabuuf yeroon isaa fagoo miti.

- Early Intervention, EI jedhamuun kan beekamu, sirna guutuu kutaa biyyattii keessatti tajaajila qindoomina qabu maatii daa'imman umuriin isaanii waggaa 3 gadi ta'ee fi harkifannaa guddinaa ykn qaama miidhamummaa qabaniif tajaajila qindoomina qabu kennudha. EI qaama sirna deeggarsa Help Me Grow ti. Tajaajiloonni fi deeggarsa namoota qaama miidhamtoota guddinaa qabaniif kun sadarkaa boordii county qaama miidhamtoota misoomaa county naannoo keessanii ykn county board of developmental disabilities (CBDD) tiin kennama. CBDDn ulaagaa guutuu murteessa, fedhii keessan ni madaala, tajaajiloota kamtu akka gaariitti isin deeggaru akka danda'an qindeessa. Odeeffannoo dabalataa waa'ee ulaagaalee [early intervention argachuuf hidhata kana cuqaasaa](#).
- Kutaan Barnootaa Ohio umurii dargaggummaa kana keessatti barnoota mucaa keessanii akka qajeelchitan isin gargaaruuf kaartaa daandii daa'immanii jalqabaa qopheessaa jira. Qabeenya haaraa kana ilaaluuf ji'oota muraasa keessatti marsariiticha kutaa barnootichaa ilaalaa.
- Kutaan Barnootaa Ohio meeshaalee maatii fi manneen barnootaa karoora [ce'umsa jalqabaa keessatti deeggaran qaba](#). Fakkeenyaaf, meeshaaleen akka Koorsiiwwan Jireenyaa Chaartii gochuu ykn [Charting the LifeCourse](#) maatiin waa'ee ce'umsaa haasa'uu akka jalqaban gargaaruu danda'u.

Mucaan keessan kutaa 6-8 keessa

- K [aroorri Milkaa'ina Barataa](#) adeemsa barattoota irratti xiyyeeffate kan barattootaa fi maatiin isaanii galma ogummaa galmaan ga'uuf ulaagaalee barnootaa hubachuuf isaan gargaaruudha. Yoo daa'imni keessan barnoota addaan kutuuf saaxilame, kutaan mana barumsaa mucaa keessanii Karoora Milkaa'ina Barataa isaaf qopheessuun dirqama.
- Kutaan mana barumsaa Karoora Milkaa'ina Barattootaa qopheessuun dura, karoora qopheessuu keessatti gargaaruuf walgahii irratti isin afeeruu qaba. Kutaan mana barumsaa Karoorrii Milkaa'ina Barataa mucaa keessanii erga qophaa'ee boodas isiniif qooduu qaba.

[GARA KAARTAADAANDII \(ROADMAP\)TTI DEEBI'AA](#)

Kartaa daandii (Roadmap)

MAATII IJOOLLEE QAAMA MIIDHAMOO TA'AN
QABANIIF, UMURII 3-21

Mucaan keessan waggaa 14 guutuufi

- Kutaan mana barumsaa mucaa keessanii karoora ce'umsaa, kutaa 5 Sagantaa Barnoota Dhuunfaa ykn Individualized [Sagantaa Barnootaa ykn Education Program \(IEP\) mucaa keessaniif uumu qaba.](#)
- Kutaan mana barumsaa mucaa keessanii odeeffannoo waa'ee mucaa keessanii gara madaallii ce'umsaa umurii wajjin walsimuun ykn [age-appropriate transition assessments \(ATA\)n](#) walitti qaba. Odeeffannoon kun filannoo, fedhii, fi cimina mucaa keessanii kan hammatudha – odeeffannoon kun yeroo tokko tokko PINS jedhamuun beekama.
- Kutaan mana barumsaa mucaa keessanii karoora ce'umsaa uumuuf odeeffannoo adeemsa AATA tiin walitti qabame fayyadamuu qaba. Karoorri ce'umsaa daa'ima keessanii odeeffannoo waa'ee wantoota armaan gadii ni dabalata:
  - tajaajiloota ce'umsaa,
  - koorsii (koorsiiwwan) qo'annoo,
  - galmoota sadarkaa lammaffaa boodaa leenjii fi barnoota wajjin walqabatan
  - galmoota sadarkaa lammaffaa boodaa ogummaawwan jireenya of danda'ee wajjin walqabatan (yoo barbaachisaa ta'e), fi
  - galmoota sadarkaa lammaffaa boodaa hojiiwwan walitti hidhamoo dorgommii wajjin walqabatan.

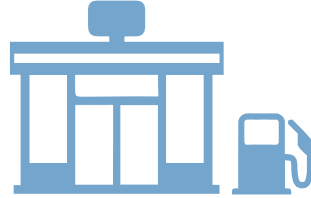
Mucaan keessan kutaa 9ffaa seenaa jira

- Kutaa 9ffaa irraa eegalee hanga eebbaatti itti fufuun, manni barumsaa mucaa keessanii [karoora eebbaa mana barumsa sadarkaa lammaffaa qopheessuuf mucaa keessan waliin hojjechuu \(akkasumas adeemsa keessatti isin afeeruu\) qaba.](#)
- Barattoonni mana barumsaa sadarkaa lammaffaa xumuruuf ulaagaaleen barbaachisan hedduudha. Karoorri eebbaa mucaan keessan ulaagaalee kanneen guutuuf maal gochuu akka qabu daandii agarsiisuu qaba. Karoorri waggaa waggaa waan fooyya'uuf, milkaa'ina (ykn hanqina) mucaa keessanii galmee ulaagaalee eebbaa guutuu irratti galmeessuu qaba. Mucaan keessan ulaagaa tokko ykn isaa ol irratti waan duubatti hafeef eebbifamuu dhabuudhaaf saaxilamaa yoo ta'e, kutaan mana barumsichaa isin beeksisuu qaba.

[GARA KAARTAADAANDII \(ROADMAP\)TTI DEEBI'AA](#)

Kartaa daandii (Roadmap)

MAATII IJOLLEE QAAMA MIIDHAMOO
TA'AN QABANIIF, UMURII 3-21

WIIRTUU TAJAJILAA I

Wiirtuun tajaajilaa inni jalqabaa odeeffannoo gara naannoo waggaa 14tti daa'ima keessaniif addatti barbaachisaa ta'u qaba. Hidhatni jalqabaa gara qajeelfama karoora Madaallii Ce'umsa Umurii wajjin walsimu ykn Age-Appropriate Transition Assessment isin geessuu danda'a (kunis AATA jedhamee yeroo waamamuu dhaga'uu dandeessu). Madaalliin ce'umsaa umurii wajjin walsimu mucaan keessan beekumsaa fi dandeettii galma jireenya isaa galmaan ga'uuf isa gargaaru akka horatu barnoota, leenjii fi deeggarsa isa barbaachisu akka argatu gargaaruuf barbaachisaa dha. Hidhatni lammaffaan, Tarreen Sakatta'iinsa Agarsiisaa 13, gaaffilee garee sagantaa barnoota dhuunfaa ykn individualized education program (IEP) daa'ima keessaniif galmoota sadarkaa lammaffaa boodaa sirrii ta'an gama leenjii, barnootaa, hojii, fi dandeettii jireenya of danda'ee jiraachuu isaa murteessuu keessatti isa qajeelchuu danda'an ni kenna. Meeshaaleen kunneen jireenya mana barumsaa sadarkaa lammaffaa boodaaf yeroo qophaa'utti mucaan keessan akka deeggartan isin gargaaruu danda'u.

- [Qajeelfama Karoora Madaallii Cehumsaa Umurii wajjin Walsimu](#)
- Tarree Sakatta'iinsa Agarsiisaa 13 - *(Geessituu dhufu)*

Mucaan keessan waggaa I 6

- Yeroo mucaan keessan waggaa 16 guutu, mucaan keessan county board of developmental disabilities jalatti tajaajila argachuuf ulaagaa ni guuta yoo ta'e, ulaagaan isaanii kana booda Meeshaa Murteessuu Ulaagaa Daa'immanii Ohio ykn Children's Ohio Eligibility Determination Instrument (COEDI) irratti hin hundaa'u. Sichi waa'een ulaagaa isaanii karaa Meeshaa Ulaagaa Murteessuu Ohio ykn Eligibility Determination Instrument (OEDI) murtaa'a. Yoo mucaan keessan tajaajilootta kanneen argachaa jira ta'ee fi akka itti fufuuf hawwii qabdu ta'e, [Qajeelfamni Fayyadamtoota OEDI](#) adeemsa keessatti isin gargaaruu danda'a.

[GARA KAARTAA DAANDII \(ROADMAP\)TTI DEEBI'AA](#)

Kartaa daandii (Roadmap)

MAATII IJOOLLEE QAAMA MIIDHAMOO
TA'AN QABANIIF, UMURII 3-21

WIIRTUU TAJAJILAA 2

Wiirtuun tajaajilaa inni lammaffaan hidhata lama kan of keessaa qabu yoo ta'u, isaanis waa'ee waraqaa eenyummaa Ohio fi hayyama konkolaachisummaa argachuu irratti odeeffannoo kennu. Waraqaan eenyummaa suuraa qabu eenyummaa adda baasuu qofaaf kan oolu yoo ta'u, yoomiyyuu yoo mucaan keessan bade daa'ima keessan argachuuf gargaaruu danda'a. Waraqaa eenyummaa Ohio argachuuf umriin xiqqaa jedhamu hin jiru. Hayyamni konkolaachisummaa yeroof waggaa 15 1/2tti argamuu kan danda'u yoo ta'u, hayyama konkolaachisummaa yaaliif hayyama konkolaachisummaa erga argatanii ji'a jaha booda argachuun ni danda'ama.

- [Waraqaa eenyummaa kutaa biyyaa](#)
- [Hayyama Konkolaachisummaa](#)

Mucaan keessan waggaa 17

- Umuriin irra jireessi umurii namni dhuunfaa akka ga'eessatti itti lakkaa'amuudha. Umuriin irra jireessi jiraattota Ohio 18.
- Mucaan keessan umurii irra jireessaa osoo hin gahin yoo xiqqaate waggaa tokko dura, kutaan mana barumsaa mirgi IDEA waggaa 18tti mucaa keessanitti akka dabarfamuu isinii fi mucaa keessan beeksisuu qaba. IEPn mucaa keessanii isinii fi mucaan keessan waa'ee mirga mucaa keessanii akka hubattan agarsiisuu qaba . Kutaan mana barumsa keessanii yoo barbaachisaa ta'e umurii waggaa 18tti mucaa keessan deeggaruu itti fufuuf hunda keessaniif dirqama qaba.

[GARA KAARTAA DAANDII \(ROADMAP\)TTI DEEBI'AA](#)

Kartaa daandii (Roadmap)

MAATII IJOLLEE QAAMA MIIDHAMOO
TA'AN QABANIIF, UMURII 3-21

Mucaan keessan waggaa 18

- Mucaan keessan filannoowwan seeraa fi barnootaa murtaa'an ofii isaatiif gochuuf mirgaa fi itti gaafatamummaa qaba.

Mucaan keessan galma (destination) mana barumsaa sadarkaa lammaffaa gaheera

Mucaan keessan imala ga'eessa ta'uu jalqabuuf qophiidha. Boorsaan isaanii qabeenya imala isaanii irratti isaan gargaarun guutuudha.

- Yeroo mucaan keessan mana barumsaa sadarkaa lammaffaa xumuru ykn gadhiisu, kutaan (district) mana barumsaa mucaa keessanii [cuunfaa raawwii barnootaa fi hujjeeffama \(performance\) daa'ima keessanii dhiyeessu qaba](#). Cuunfaan kunis yaadota mucaan keessan galmoota sadarkaa lammaffaa boodaa galmaan ga'uuf gargaaruu danda'an of keessatti qabachuu qaba.
- Milkaa'ina mucaa keessanii sadarkaa lammaffaa boodaa, gara yaada isaaniif kennameetti akka guddatan gargaaruudhaan deggeruu dandeessu.

Mucaan keessan waggaa 22.

- Mucaan keessan kana booda Seera Barnoota Qaama Miidhamtootaa ykn Individuals with Disabilities Education Act (IDEA) jalatti barnoota mootummaa bilisaa ykn free appropriate public education (FAPE) argachuuf ulaagaa hin guutu. Yoo mucaan keessan bara barnootaa keessa waggaa 22 guute, imaammanni kutaa mana barumsaa mucaan keessan bara barnootichaa kutaa (district) wajjin xumuruu danda'uu fi dhiisuu isaa murteessa.

[GARA KAARTAA DAANDII \(ROADMAP\)TTI DEEBI'AA](#)